

בתי המשפט	
בל 011340/08	בית הדין האזורי לעבודה בירושלים
07/07/2009	בפני: כב' השופטת יפה שטיין

בעניין:

מערער

כהן איתמר

ע"י ב"כ עו"ד

נגד

המוסד לביטוח לאומי

משיב

ארז בן דוד

ע"י ב"כ עו"ד

פסק דין

1. זהו פסק דין בערעור שהגיש המערער כנגד החלטת הוועדה הרפואית מיום 27/7/08.

2. להלן השתלשלות העניינים בתיק:

- א. עניינו של המערער נדון בוועדה הרפואית מדרג ראשון מיום 3/9/02, ועל סמך בדיקת שמיעה שבוצעה לו בבית חולים שערי צדק, נקבעה למערער נכות צמיתה של 5% לפי סעיף 72, 1, ב' 2, מיום 3/10/05.
- ב. המוסד לביטוח לאומי הגיש ערר על החלטת הוועדה לאור הטענה כי הבדיקה שנערכה למערער בשערי צדק הינה בדיקה שהוגדרה כלא אמינה וכי הוועדה טעתה בכך שקבעה את נכותו על פי ההולכה באוויר ולא על פי העצם.
- ג. הוועדה לערעורים נשואת פסק דין זה, שמעה את תלונות המערער שהתייחסו גם לטנטון, וקיבלה לידיה את מכתבו של ד"ר גרוס (אשר עסק גם בעניין הנכות משמיעה וגם בעניין הטנטון). הוועדה קבעה כדלקמן:
- "הוועדה עיינה בבדיקת שמיעה נוספת מיום 21/4/08 שמצביע על ליקוי שמיעה בטון הדיבור (הדסה)... בדיקה אמינה. הפוסק עיין בחו"ד ד"ר גרוס מ 10/2/08 ומקבל את מסקנותיו וקובע נכות בשיעור 5% לפי סעיף 72, 1 ב' 2."
- לפיכך, ערר המוסד נדחה והנכות נשארה כפי שהיא.

בעניין:

3. נימוקי הערעור:

- א. בפני הוועדה עמדה חוות דעתו של ד"ר גרוס, והוועדה ציינה כי היא מקבלת את מסקנותיו. אלא שחוות הדעת מתייחסת גם לטנטון, כשד"ר גרוס ציין כי המערער סובל גם מטנטון, בעוד הוועדה לא התייחסה לנקודה זו כלל.
- ב. על הוועדה היה לפעול על פי תקנה 30 לתקנות הביטוח לאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה תשט"ו – 1956 הקובעת כי:
- "וועדה לערעורים רשאית לאשר החלטת הוועדה, לבטלה או לשנותה, בין שנתבקשה לעשות כן ובין שלא התבקשה, בין שהמערער הוא הנפגע ובין שהוא המוסד".**
- ג. הגם שמי שהגיש את הערר היה המוסד – המערער ציין בפני הוועדה את הטנטון, ואף הגיש לה מסמך רפואי מטעם רופא מומחה המציין כי הטנטון נגרם בשל תנאי עבודתו. לפיכך, משהוועדה מאמצת חוות דעת זו – היה עליה להתייחס גם לנושא הטנטון ולקבוע לו בשל כך אחוזי נכות מתאימים. בנוסף, כאשר הוועדה מתכוונת לדון בעניינו של אדם, שעניינו לא היה חלק מהערעור בעניינו – הדבר היחידי שעליה לעשות הוא ליידע אותו בדבר האפשרות שיופתחו אחוזי הנכות שלו. משמע – קיימת אפשרות לדון בעניינו של אדם גם בעניין שלא עמד בפני הוועדה, ובלבד שיידעו אותו על עניין זה (כשמדובר במצב בו יש חשש להורדה בזכויותיו).

4. התנגדות המשיב:

- א. על פי הפסיקה – **סטרול – המוסד** וכן ע"פ ההלכה שנקבעה בעניין **שמש – המוסד** (דב"ע תש"ן/23, פד"ע כב 195, 198), ערכאת הערעור אין לה אלא מה שיש בפניה, ואין לה לחרוג ממסגרת הערעורים שהוגשו. רשאית היא להחליט שלא מהנימוקים שהובאו על ידי הצדדים, אך בשאלה על מה להחליט היא חייבת להישאר במסגרת הערעורים שהובאו בפניה.
- ב. בנסיבות בהן לא עסק ערר המוסד כלל בטנטון, חרגה הוועדה מסמכותה ולא היתה צריכה כלל לדון בטנטון מלכתחילה. בכל מקרה, ערר המוסד עסק רק בשמיעה ולא בטנטון ולכן ממילא לא היתה צריכה לקבוע לו נכות בגין טנטון.

5. בתגובה הפנה ב"כ המערער את תשומת לב בית הדין כי פסק דין בעניין סטרול הוא פסק דין משנת 1971 בעוד שקיימת פסיקה מאוחרת יותר של בג"צ 296/83 **מאיר וויס - הוועדה הרפואית לעררים**, פד"ע יב' 95 (להלן: בג"צ בעניין מאיר וויס), שם נאמר במפורש כי הוועדה הרפואית אינה כבולה לנוסח הערר אשר בפניה ועליה לבטא את ממצאיה, אף בהעדר ערעור בנקודה זו או אחרת. כמו כן היפנה לספרו של ד"ר קובובי **"סוגיות בתאונות עבודה"**, עמ' 196, שם נאמר כי: **"תפקידה של הוועדה אינה רק לבקר את החלטה מדרג ראשון, אלא גם לערוך בדיקה מחודשת של העניין, על כל ההיבטים הרפואיים הדרושים לקביעת דרגת נכותו של המבוטח. משמע, שהיא מוסכמת לדון בכל ליקוי ונכות בין אם הוגש לגביהם ערעור ובין אם לא (תקנה 30), ולקבל כל החלטה שהוועדה קמא רשאית היתה לקבלה"**.

6. דין:

בעניין:

א. כבר נפסק לא אחת לעניין תקנה 30 לתקנות ביטוח לאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956, כי זוהי תקנה יוצאת דופן בכך שהיא מסמיכה ועדה רפואית להרע את מצבו של מערער, בין אם הוא הנפגע ובין אם הוא המוסד לביטוח לאומי, אף מבלי שהצד שכנגד ערער על קביעת הדרג הראשון. זאת, בניגוד לכלל היסודי במשפט הפלילי והאזרחי כאחד, האומר כי אין להרע את מצבו של המערער, שעה שהצד שכנגד לא הגיש ערעור (דיון נא 0-204 פד"ע כב' 322, פרופ' יקותיאל – המוסד, אשר ניתן ביום 28/5/92). ע"פ פס"ד זה, הוועדה אמנם רשאית, במקרה של ערעור שעניינו "מומיו וחלייו" של המערער, לשנות מהחלטת קודמתה אף בלא ערעור של הצד האחר (אלא אם כן מדובר בסוגיה שונה לחלוטין כדוגמת הפעלת תקנה 15). הוועדה חייבת גם להעמיד את הנכה על כך שהיא עשויה להפחית מדרגת נכותו כפי שנקבעה על-ידי הוועדה מדרג ראשון, וליתן לו אפשרות להתגונן בפני תוצאה זו, בין היתר על ידי הבאת חוות דעת רפואית (שם, עמ' 325). מפסיקה זו, ומפסיקות דומות נוספות, ניתן להסיק כי גם אם קיים מצב בו יתכן והוועדה תשנה את מצבו של הפונה לטובה, רשאית הוועדה לעשות כן אף אם לא היה זה נושא הערעור, כל עוד לא מדובר בסוגיה שונה לחלוטין.

ב. בבג"צ בעניין מאיר וויס דלעיל, הורחבה ההלכה לעניין זה ונקבע כי:

"בהתאם להוראות אלה, מקום שבו מוגש ערעור לבית המשפט "נפתחת לכל אורכה ורוחבה אותה חזית שהיתה קיימת בדרגה הראשונה, ובגבולותיה מוסמך בית משפט לפסוק גם לטובת בעל דין שלא ערער ונגד בעל דין שנגדו לא ערערו (י' זוסמן, על סדר הדין האזרחי (בעריכת ש' לוי, מהדורה שביעית, 1995). זאת ועוד: "בית המשפט שלערעור, לשם מילוי חובתו ליתן אותו פסק דין שהדרגה הראשונה חייבת היתה לתיתו, גם אינו מוגבל בנימוקי הערעור שהועלו לפניו בכתב הערעור, אלא יוכל הוא לפסוק על פי נימוקים שלא הובאו כלל לפניו" (שם, בעמ' 816-814; ראו גם סעיף 213 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, לענין סמכות בית משפט של ערעור בהליכים פליליים). דברים אלה יפים, כאמור, גם לגבי ועדת העררים לפי חוק הביטוח הלאומי (ראו פרשת שמואל הנ"ל)". (ההדגשה לא במקור)

ג. מיישום הבג"צ בעניין מאיר וויס לענייננו, עולה כי אכן הורחבה ההלכה שהייתה בעבר וכי הוועדה אכן אמורה לדון במכלול החומר שבפניה, ואינה מוגבלת לכתב הערעור. לפיכך, בענייננו, כאשר הובאה בפני הוועדה לעררים, תלונתו של המערער לעניין הטנטון, וצורך מסמך רפואי, שומה היה על הוועדה להתייחס לתלונתו זו, ולמסמך שהמציא, גם לעניין הטנטון.

ד. לאור זאת, ומשהוועדה לא התייחסה בהחלטתה לטנטון, ולאור המסמך של ד"ר גרוס המתייחס גם לטנטון, יש מקום להחזיר את התיק לוועדה הרפואית לעררים, אשר תתייחס לטענות המערער לעניין הטנטון, ולמסמך הרפואי של ד"ר גרוס, גם בעניין זה. הוועדה תבהיר האם מקבלת את חוות דעתו של ד"ר גרוס גם בעניין הטנטון, ואם לא – תנמק החלטתה. כמו כן תתייחס גם למועד הופעת הטנטון ולמועד בו התלונן לראשונה בעניין זה.

סוף דבר:

התיק יוחזר לוועדה הרפואית לעררים אשר תפעל על פי האמור כאמור בסעיף 6 ד' דלעיל.
המשיב ישלם למערער סך של 1,500 ₪ + מע"מ כחוק, כשכ"ט עו"ד.

בקשת רשות ערעור ניתן להגיש לבית הדין הארצי לעבודה תוך 30 יום מיום המצאת פס"ד זה לידי הצד המבקש לערער.

ניתן היום ט"ו בתמוז, תשס"ט (7 ביולי 2009) בהעדר הצדדים.
המזכירות תמציא העתקים לצדדים.

יפה שטיין, שופטת